

RÄDDNINGSG
VERKET

NBCE i samverkan

Grundläggande åtgärder vid händelser av NBCE-karaktär
för personal i operativ verksamhet inom
polis, sjukvård och räddningstjänst

Maj 2005

Rapport NBCE i samverkan

Grundläggande åtgärder vid händelser av NBCE-karaktär för personal i operativ verksamhet inom polis, sjukvård och räddningstjänst

Ett samarbetsprojekt mellan Socialstyrelsen, Rikspolisstyrelsen och Räddningsverket

Rapporten är sammanställd av
Torbjörn Jansson och Sylvia Myrsell

Innehållsförteckning

Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte	4
Målsättning	5
Genomförande	5
Utbildning	6
Ekonomi	7
Bilaga 1 Program förHandledarutbildning ”NBC i Samverkan” för operativ personal	9
Bilaga 2 Enkät Utvärdering	11
Bilaga 3 NBCE i samverkan	13

Inledning

Projektet *NBCE i samverkan* är ett samarbetsprojekt mellan Socialstyrelsen, Rikspolisstyrelsen och Räddningsverket. När risken ökar för att händelser av NBCE-karaktär ska inträffa är det av stor vikt att all insatspersonal som kommer först till platsen är kunnig i hur man ska agera.

Utbildningen ska ge en grundläggande kunskap om hur insatspersonal ska hantera hot och händelser av NBCE-karaktär. Projektet har även kopplingar till andra projekt som genomförs inom samma ämnesområden, bl.a. indikering och sanering.

Bakgrund

Efter terroristattacken mot World Trade Center den 11 september 2001 blev det uppenbart att faran ökar för att allvarliga terrorattacker kan inträffa var som helst i världen. Mot bakgrund av detta tillsatte regeringen en arbetsgrupp, Ag NBC, med syfte att bland annat titta på kunskapen och den operativa förmågan i Sverige om en NBCE-händelse skulle inträffa. I Ag NBC var de myndigheter som har ansvar inom NBC-området och flera departement representerade.

Ett av förslagen från Ag NBC var att det skulle utarbetas underlag för en grundläggande NBC-utbildning för insatspersonalen inom polis, räddningstjänst och sjukvård, så kallade "First responders". Dessutom avsågs i förslaget att en gemensam åtgärdskalender skulle utvecklas för att beskriva de inledande åtgärder som bör vidtas vid misstanke om terrorattack eller kriminell handling med NBC-ämnen.

Förslaget från Ag NBC resulterade i projektet *NBCE i samverkan* som med gott resultat har bedrivits i samverkan mellan Rikspolisstyrelsen, Räddningsverket och Socialstyrelsen.

Syfte

Det främsta syftet med projektet är att höja den generella kunskapen om konsekvenserna av NBCE-händelser hos den operativa insatspersonalen. Projektet skall erbjuda all operativ personal möjlighet att gå utbildningen.

Utbildningen är inriktad på att ge en grundläggande förmåga att:

- identifiera situationer som NBCE-händelser,
- vidta riktade åtgärder utifrån funktion för den inledande operativa insatsen,
- skydda sig själv och andra och
- minska antalet skadade och döda vid en NBCE-händelse.

I projektet ingick också uppdraget att initialt ta fram en ett gemensamt utbildningsmaterial inklusive en åtgärdskalender som beskriver grundläggande åtgärder inom respektive organisation vid befarade eller verkliga händelser av NBCE-karaktär. Åtgärdskalendern är tänkt att vara ett beslutsstöd för dem som har gått utbildningen vid en befarad NBCE-händelse.

Målsättning

Projektets målsättning är att all operativ personal inom polis, räddningstjänst och prehospital akutsjukvård bör erbjudas möjlighet att genomgå den grundläggande åttatimmars NBCE-utbildningen för insatspersonal före 2004-12-31. Personer som anställs efter detta datum och befintlig personal som inte har möjlighet att gå utbildningen före detta datum bör erbjudas att gå utbildning snarast möjligt.

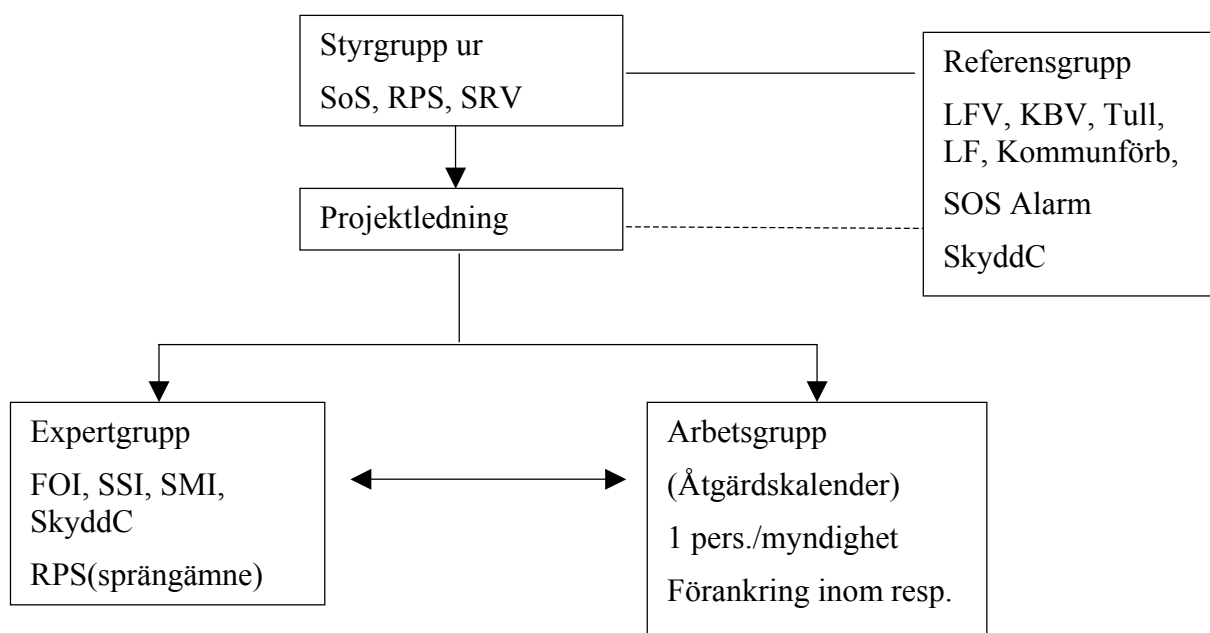
Utbildningen innehåller grundläggande kunskap om:

- ansvarsfördelning,
- ledning och samverkan,
- identifiering av situation,
- egen säkerhet och behov av personlig skyddsutrustning,
- skydd och undsättning för att begränsa skadeverkningarna för tredje person
- användning av beslutsstöd och tillgång till information.

Genomförande

Projektet har genomförts utifrån den projektorganisation som finns beskriven i projektplanen.

Projektorganisation

Utbildningen

Utbildningen har genomförts i form av centrala handledarutbildningar med syftet att breddutbildning därefter ska genomföras lokalt. Intentionen är att utbildningen sker i samverkan mellan organisationerna.

Handledarutbildningen omfattar två heldagar och breddutbildningen omfattar en heldag (åtta timmar). Program för handledarutbildningen bifogas, se bilaga 1.

Föreläsningarna vid handledarutbildningarna har genomförts med experter inom respektive område. Detta har medfört att samtliga föreläsningar har hållit en mycket hög kvalitet. Det har funnits representanter med från styrgruppen vid samtliga handledarutbildningar. Samtliga föreläsare har gett enbart positiva omdömen deltagarnas intresse och engagemang i utbildningarna. Detta innebär att kursledningen har stor förhoppning om att breddutbildningen kommer att genomföras på bästa sätt med engagerade handledare.

En förutsättning för att utbildningen på lokal nivå ska kunna genomföras enligt projektets målsättning är att samtliga organisationers chefer prioriterar utbildningen och är positivt inställda till samverkan. Handledarna måste ges tid och möjlighet att planera och genomföra utbildningen i samverkan mellan polis, räddningstjänst och sjukvård.

Projektet har skapat en hemsida dit samtliga utbildade handledare har behörighet. Varje handledarutbildning har utvärderats och resultatet har varit mycket positivt.

I december 2002 genomfördes en pilotutbildning i Falun med 21 deltagare från samtliga berörda organisationer. Därefter har till och med september 2004 ytterligare tretton kurser för handledare genomförts med deltagare med geografisk spridning över riket.

Även andra organisationer utöver polisen, räddningstjänsten och sjukvården har deltagit i handledareutbildningarna. Övriga deltagare har kommit från de organisationer som har haft representation i referensgruppen.

Antal utbildade handledare inom respektive organisation till och med vecka 37 2004:

Länsstyrelserna	8
Landstingen	130
Polisen	71
Räddningstjänsten	201
SOS Alarm AB	11
SRV	17
FOI	1
KBV	6
Försvarmakten	2
Summa	447

Grafisk sammanställning av utbildade handledare presenteras i kartform efter bilagorna i dokumentet.

Ekonomi

Projektet har hållit sig inom de av styrgruppen fastställda ekonomiska ramarna. Sammantaget har projektet genomförts på ett mycket kostnadseffektivt sätt. I projektet har ett stort antal handledare utbildats till en låg kostnad. Budgetsiffror totalt för alla tre myndigheterna visar att projektet kostat 1,2 mkr för år 2003 och 600 000 kr för år 2004. Projektmedel har finansierat utbildningsinternaten och respektive arbetsgivare har endast stått för lönekostnaden för dem som gått handledarutbildningen.

Enligt den bedömning som projektledaren har gjort utifrån en utskickad enkät och hur många CD-rom skivor som har beställts av handledarna har cirka 30 000 personer genomgått åttatimmars utbildning på lokal nivå. Kostnaden för den lokala utbildningen bör kunna rymmas inom respektive organisations utbildningsdagar- och budget.

Uppföljning och utvärdering

Samarbetet mellan de berörda myndigheterna har under hela projektet fungerat mycket tillfredsställande. Framtagandet av den gemensamma utbildningskalendern är ett exempel på hur ett bra samarbetet mellan myndigheterna kan fungera. Intentionerna från berörda myndigheter är att framledes se över möjligheterna till samarbete i projekt som berör verksamheter inom myndigheternas områden. Både på central myndighetsnivå och på lokal verksamhetsnivå finns mycket att vinna på att t ex. genomföra vissa utbildningar gemensamt.

Myndigheternas förhoppning och målsättning är att även samarbetet mellan de olika organisationerna på lokal nivå fungerar tillfredsställande.

Utvärdering av handledarutbildningen har gjorts vid samtliga utbildningstillfällen genom att deltagarna har fyllt i en utvärderingsblankett. Resultatet är mycket positivt. Övervägande delen av deltagarna ansåg att både utbildningsmaterialet och genomförandet av utbildningen har varit bra eller mycket bra. Särskilt har deltagarna uppskattat att utbildningen har genomförts gemensamt och i samverkan med deltagare från polis, räddningstjänst och sjukvård. De flesta ansåg också att tiden var väl disponerad och att varje område fick tillräckligt med utrymme i utbildningen. Utvärderingsblanketten bifogas, se bilaga 2.¹

En första uppföljning av breddutbildningen har gjorts via en enkät som har skickats ut till utbildningsansvariga inom berörda organisationer. Enligt de rapporter som hittills har inkommit till projektledaren framkommer att breddutbildningen pågår i flera kommuner, landsting och polismyndigheter.²

Det finns ett stort intresse hos samtliga organisationer för att genomföra breddutbildningen. Alla är överens om att behovet av ökad kunskap inom NBCE-områdena är stort och behöver tillgodoses. Framför allt ses behovet av ytterligare kunskap om indikering, sanering, egen säkerhet och personlig skyddsutrustning som särskilt viktigt. Vissa identifierade problemområden gör dock att man är tveksam till att hinna utbilda all operativ personal till den 31 december 2004.

Problemområden som har identifierats vid uppföljningen är

- den kärva ekonomiska situationen
- svårigheter med samverkan
- svårigheter att ge alla möjlighet att gå utbildningen inom utsatt tid bland annat på grund av personalsituationen

En ny uppföljning i form av en enkät planeras till 2005/2006 för att få en uppfattning om projektets målsättningar har uppnåtts.

Uppföljningsenkäten bifogas, se bilaga 3.

Efter bilagorna i dokumentet presenteras enkätresultat i grafisk form som kartor.

¹ För detaljerat resultat av utvärderingen: kontakta Monica Rhodiner, Räddningsverket.

² För detaljerade enkätsvar kontakta: Monica Rhodiner, Räddningsverket

Program förHandledarutbildning

”NBC i Samverkan” för operativ personal

Dag 1	Innehåll	Ansvarig
0830—0900	Introduktion: syfte, beskrivn av projektet, presentation av deltag	Styrgrupp
0900—0930	Allmän hotbild NBCE och samhällets beredskap Ämnespresentation Pedagogik, prioriteringar och råd till Handledarna Referenslitteratur	Kursledning
	Kaffe	
0950—1110	Risken för ”First Responders”, Olyckor med farliga ämnen Ämnespresentation Praktikfall Pedagogik, prioriteringar och råd till Handledarna Referenslitteratur	Ulf P
1120—1200	Beslutsstöd i form av åtgärdskalender Ämnespresentation Praktikfall Pedagogik, prioriteringar och råd till Handledarna Referenslitteratur	Kalendergruppen
	Lunch	
1300—1340	Egen Säkerhet Ämnespresentation Praktikfall Pedagogik, prioriteringar och råd till Handledarna • Referenslitteratur	Kalendergruppen
1350—1450	Organisation på Skadeplats & Samverkan. Samhällets resurser lokalt, regionalt och centralt. Ämnespresentation Praktikfall/ Film om samverkan från Dalarna Pedagogik, prioriteringar och råd till Handledarna • Referenslitteratur	Kalendergruppen
	Kaffe	

1510—1700	Kunskapsfördjupning N Ämnespresentation Praktikfall Pedagogik, prioriteringar och råd till Handedarna • Referenslitteratur	Robert F
1800	Gemensam Middag	
Dag 2		
0830—1000	Kunskapsfördjupning B Ämnespresentation Praktikfall Pedagogik, prioriteringar och råd till Handedarna • Referenslitteratur	Kurt L
	Kaffe	
1015—1130	Kunskapsfördjupning C Ämnespresentation Praktikfall Pedagogik, prioriteringar och råd till Handedarna Referenslitteratur	Mats R
	Lunch	
1230—1400	Kunskapsfördjupning E Ämnespresentation Praktikfall Pedagogik, prioriteringar och råd till handledarna Referenslitteratur	Anders G
1410—1445	Beslutsstöd RIB Ämnespresentation Pedagogik, prioriteringar och råd till handledarna • Referenslitteratur	Kalender- gruppen
	Kaffe	
1500—1515	Praktisk information till Handedare inför breddutbildning	Kursledning
1515—1600	Lokal/ Regional diskussion	Kursledning
1600—1630	Kursutvärdering och avslutning	Kursledning

Enkät Utvärdering

Datum:

Verksamhetsgren:

Polis.....Sjukvård.....Räddningstjänst.....Annan.....

Ang: NBC i Samverkan Handledarutbildning 2003

Nu behöver vi Dina synpunkter på utbildningspaketet NBC i samverkan

Era synpunkter är viktiga för fortsättningen!

1. Tror Du att det här utbildningspaketet kommer att stimulera målgruppen "First Responders" till fortsatt intresse för NBCE-frågor?

Inte alls		Kanske något		Sannolikt		Ganska säkert		Helt säkert	

2. Hur bedömer Du balansen i kurspaketet mellan de ingående ämnesblocken?

Mycket Dålig		Ganska Dålig		Godtagbar		Ganska Bra		Mycket Bra	

3. Tycker Du att något ämne har fått för stort utrymme?

Vilket ämnesområde?

4. Tycker Du att något ämne har fått för lite utrymme eller saknas helt?

Vilket ämnesområde?

5. Hur bedömer Du nyttan av förevisad Åtgärdskalender?

Mycket Liten		Ganska Liten		Godtagbar		Ganska Stor		Mycket Stor	

6. Hur bedömer Du betydelsen av, att denna utbildning genomförs tillsammans med representanter för de tre verksamhetsgrenarna (polis, sjukvård, räddningstjänst)?

Helt oviktigt		Ganska oviktigt		Utan betydelse		Ganska viktigt		Mycket viktigt	

7. Efter denna kurs: Hur bedömer Du Din förmåga – att tillsammans med handledare för övriga verksamhetsgrenar - fungera som Handledare vid lokal/ regional utbildning?

Mycket Liten		Ganska Liten		Godtagbar		Ganska Stor		Mycket Stor	

8. Några synpunkter i övrigt som Du önskar framföra?

Vilka?

9. Bedömer Du sammanfattningsvis, att grundutbildning NBCE - enl. här förevisat sätt - kommer att förbättra förmågan hos "First Responders" om en verklig händelse skulle inträffa eller befaras?

Inte alls		Ganska lite		Oförändrad		Ganska mycket		Mycket bättre	

Tack för Din medverkan !

NBCE i samverkan

Uppföljning av genomförd handledarutbildning våren och hösten 2003

I det pågående samarbetsprojektet mellan Rikspolisstyrelsen, Socialstyrelsen och Räddningsverket har de planerade regionvisa handledarutbildningarna genomförts, med efterföljande diskussioner om innehåll och bästa utnyttjande av utbildningspaketet (*Först på plats*) i grundläggande åtgärder vid händelser av NBC-karaktär (Nukleär, Biologisk, Kemisk). Under våren och hösten har cirka 400 handledare utbildats. Samverkansprojektet "NBC i Samverkan" har syftat till att med regional och lokal breddutbildning kunna nå all personal i uttryckningstjänst under 2003-2004.

Projektledningen vill med denna enkät "känna av" hur långt man kommit i genomförandet av denna breddutbildning och om man har stött på svårigheter som vi måste hjälpa till med att försöka lösa.

Vi ber er därför svara på följande frågor:

Vårt budskap under utbildningen har varit *planera och utbilda i samverkan*. Hur har det fungerat?

Kommer ni att ha all blåljuspersonal utbildade i detta paket 2004-12-31? Om svaret är nej: av vilka anledningar eller orsaker? När beräknas de ha fått sin utbildning?

Har det utdelade utbildningsmaterialet varit till hjälp?

Har ni uppmärksammat andra utbildningsbehov som ni senare måste tillgoda i samband med utbildningsplaneringen?

Hur upplever personalen det budskap som denna utbildning innehåller. Hur motiverade är de?

Om det är något annat ni funderar på, skriv gärna ned det och skicka med de övriga svaren.

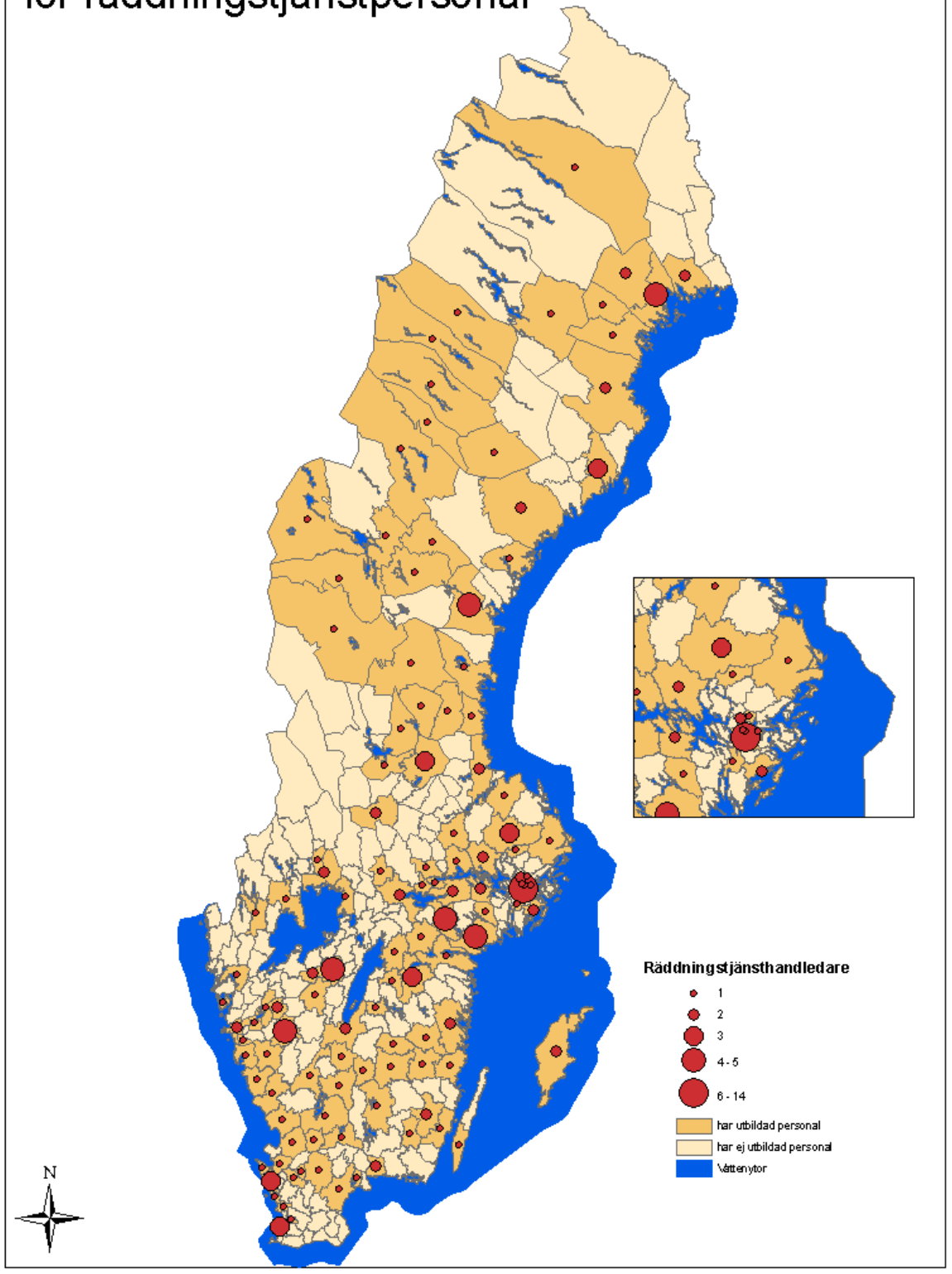
Vänligen svara på dessa frågor senast 2004-01-16.

Projektet kommer att genomföra ytterligare utbildningar av handledare under hösten 2004. Inbjudan till denna utbildning, som kommer att ske på Polishögskolan i Sörentorp, kommer att skickas ut till er tidigt under våren.

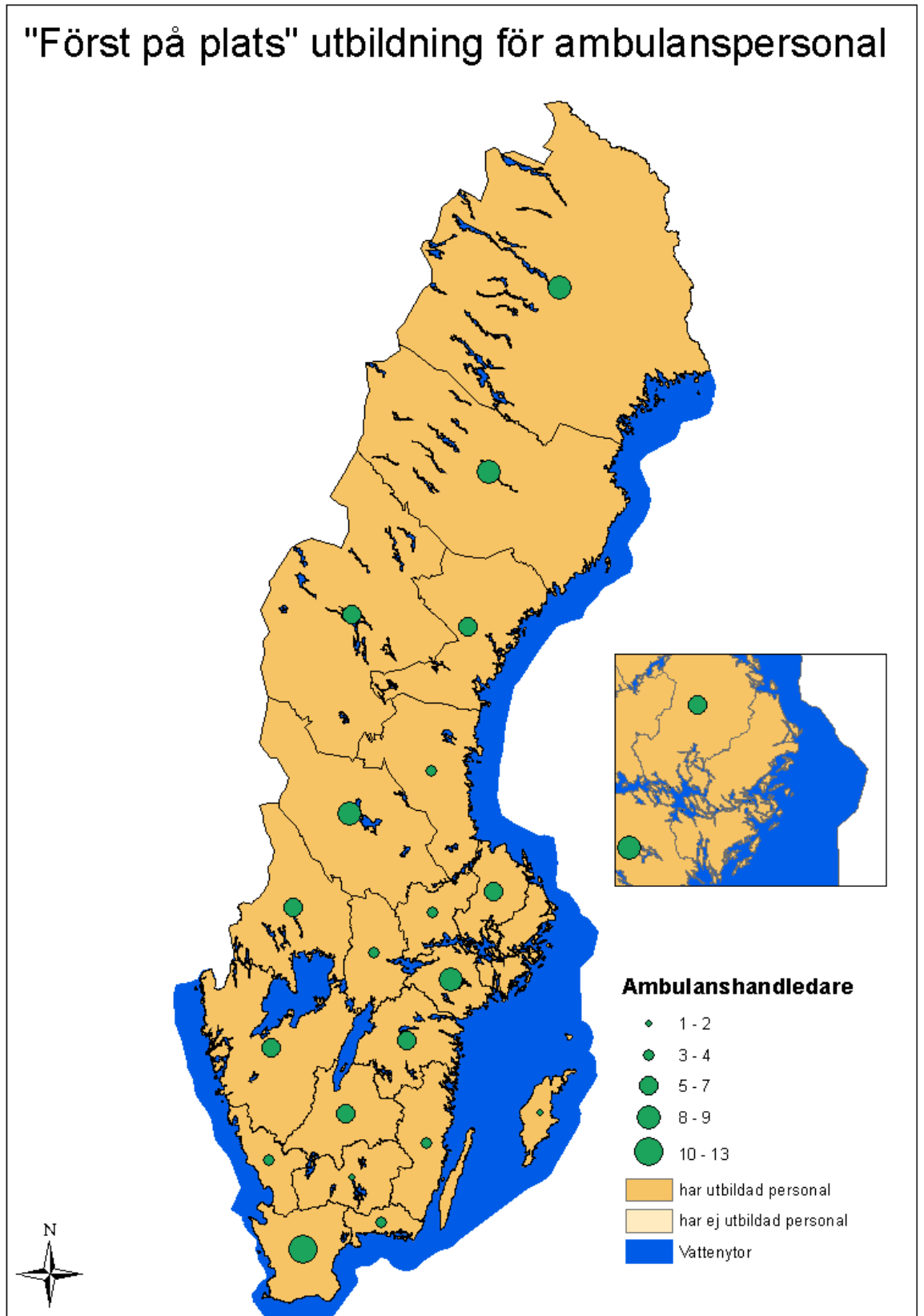
Tack för medverkan och med vänliga hälsningar,

Socialstyrelsen	Rikspolisstyrelsen	Räddningsverket
Jonas Holst	Vivianne Soest	Monika Rhodiner

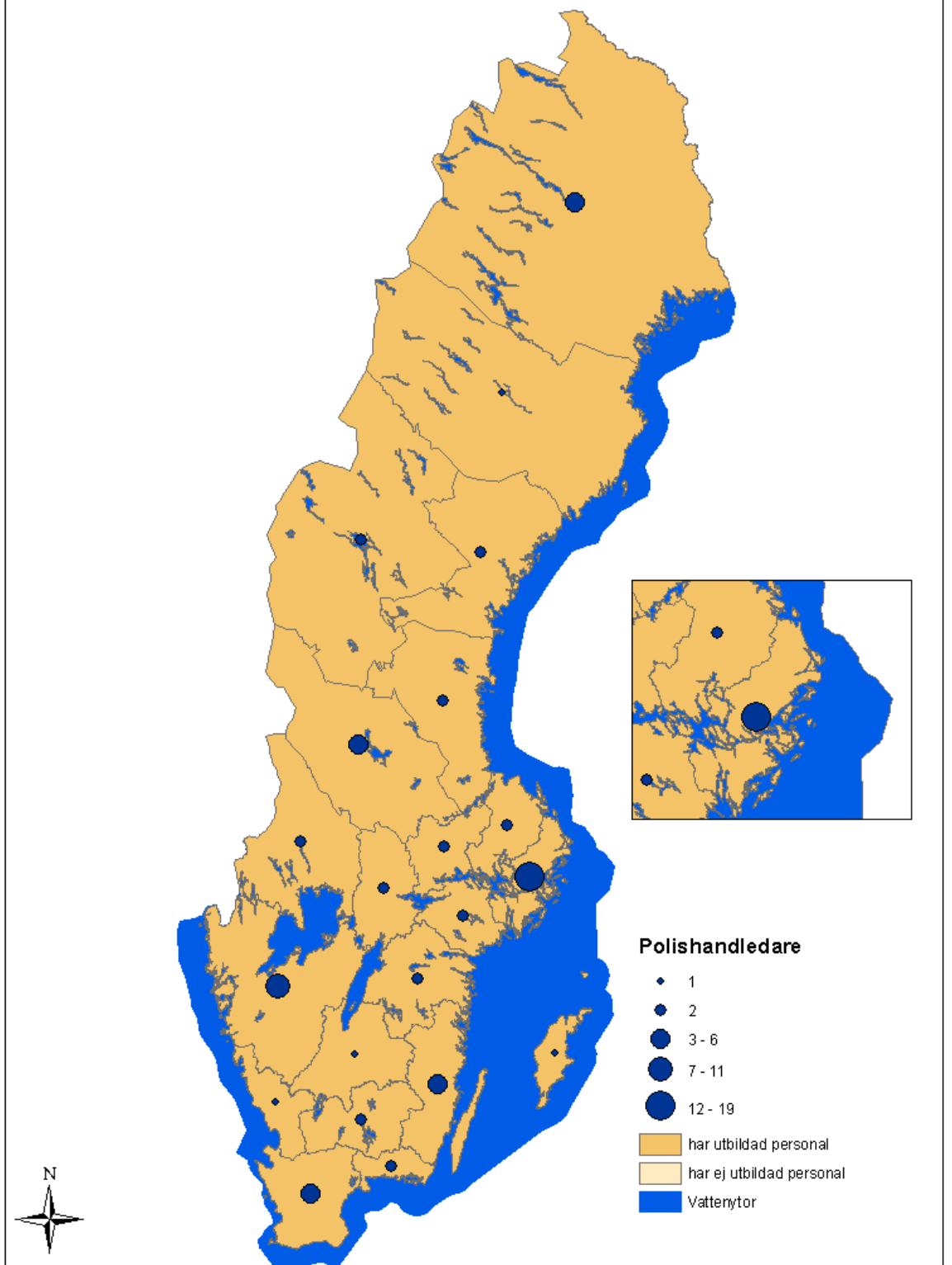
"Först på plats" utbildning för räddningstjänstpersonal

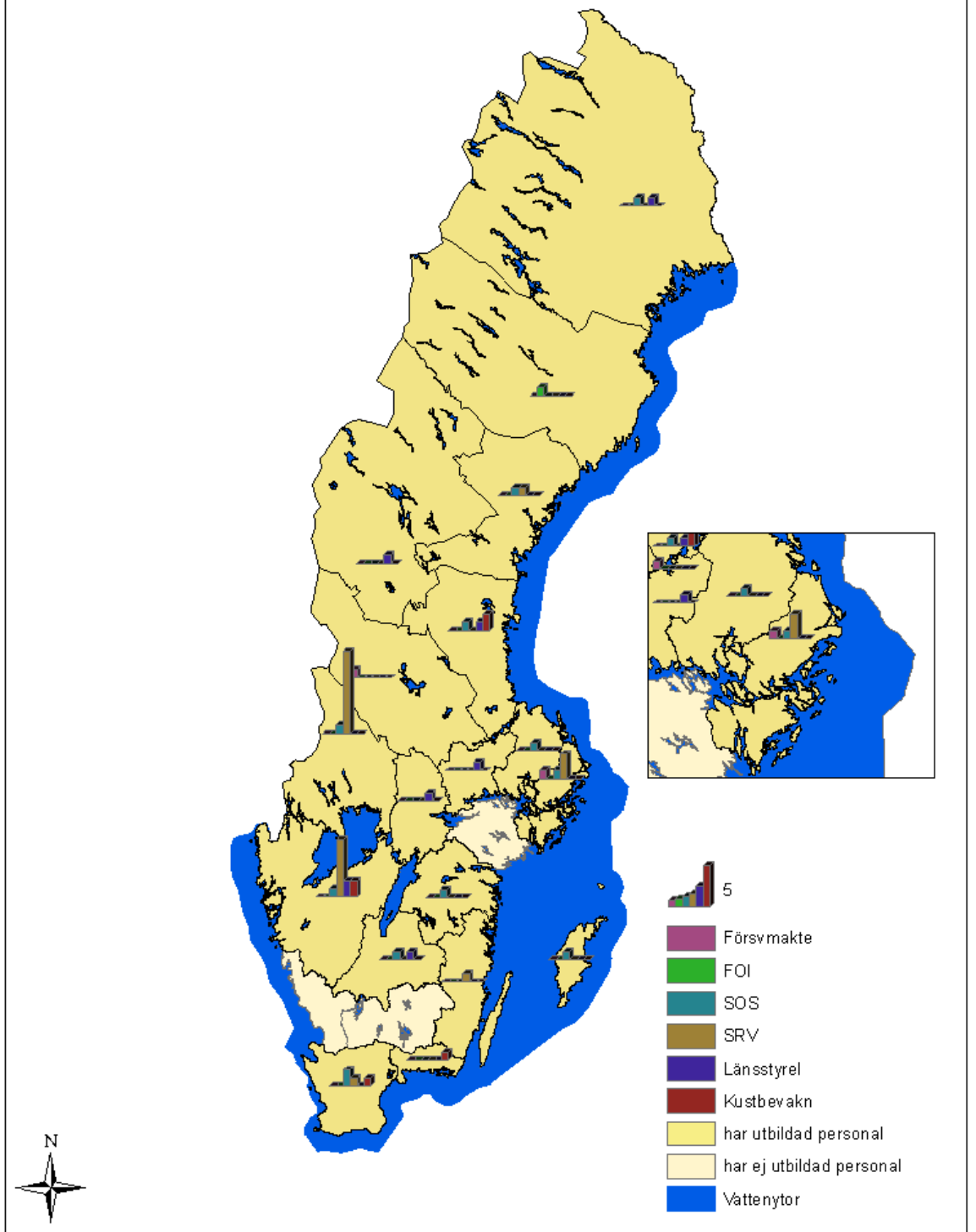
"Först på plats" utbildning för ambulanspersonal

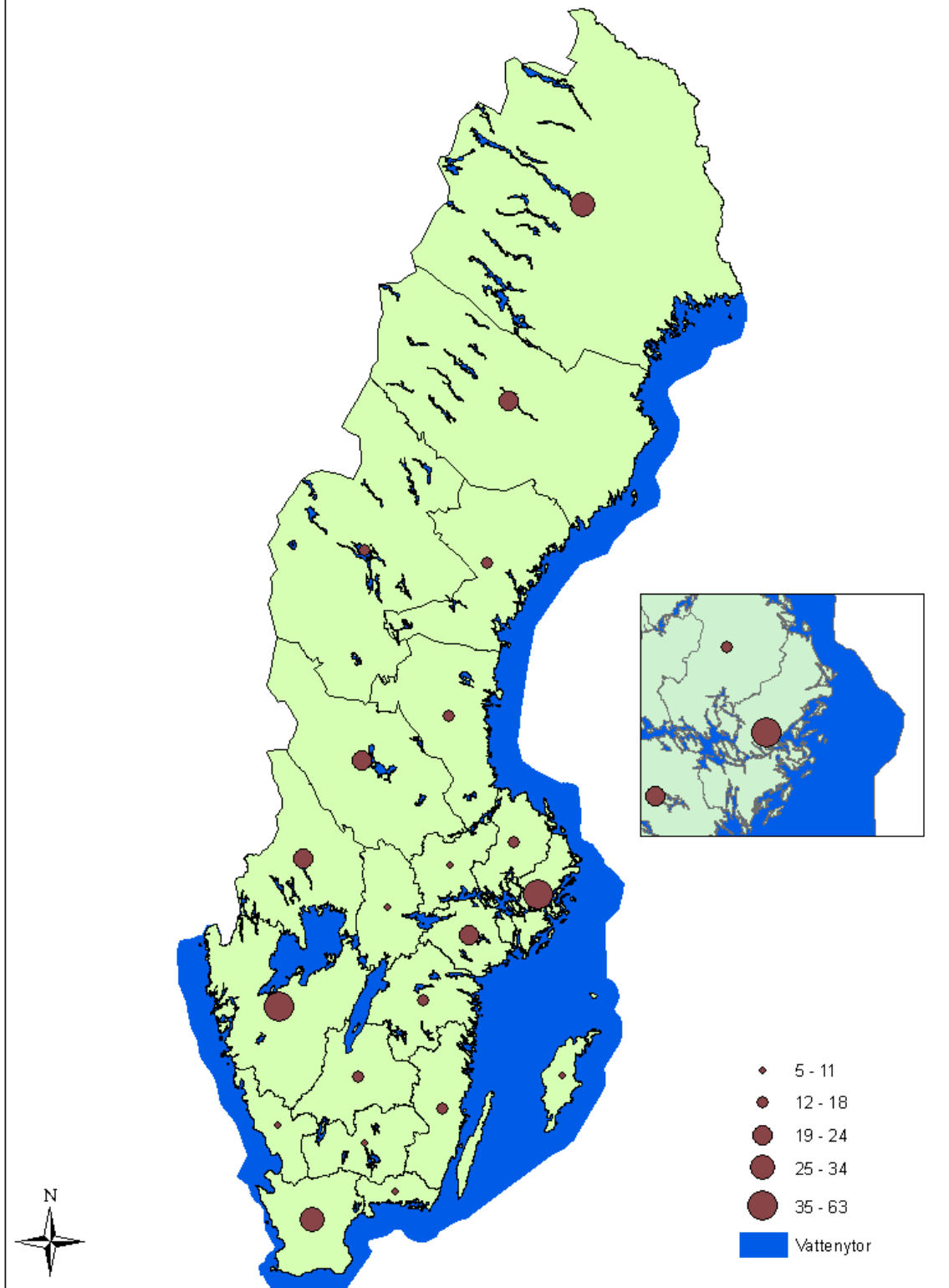
"Först på plats" utbildning för polis

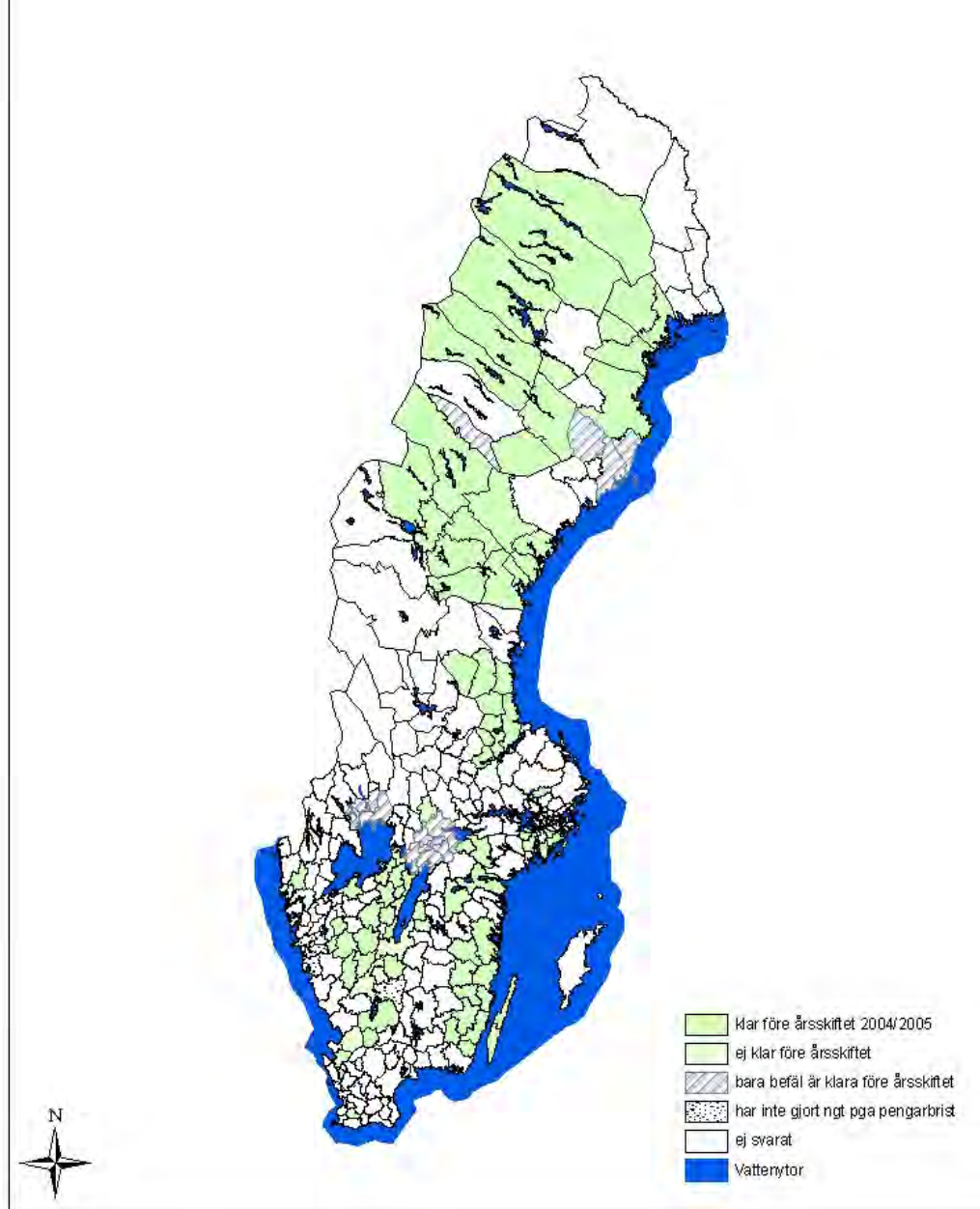
"Först på plats" utbildning för övrig personal

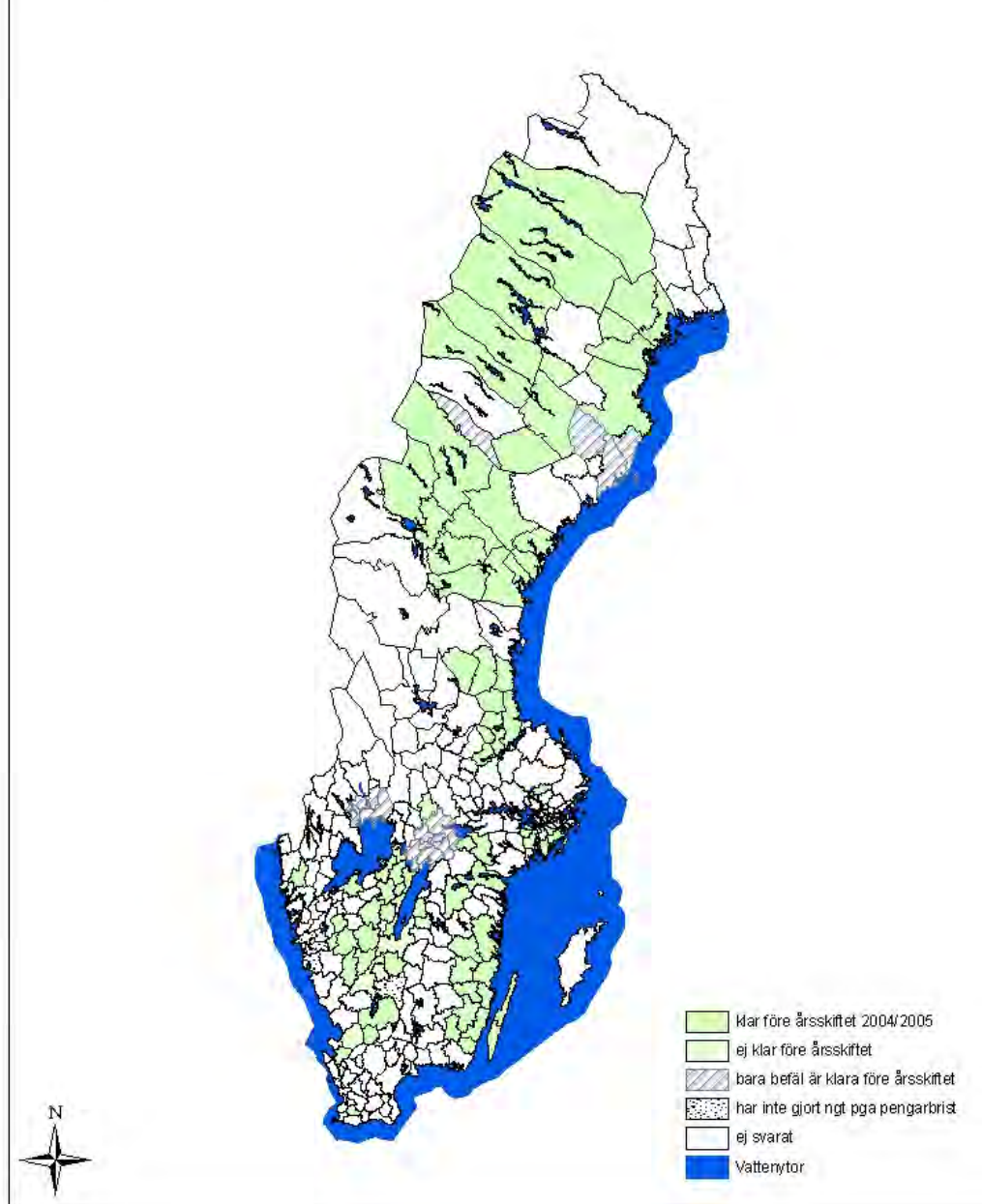
All "Först på plats" utbildad personal

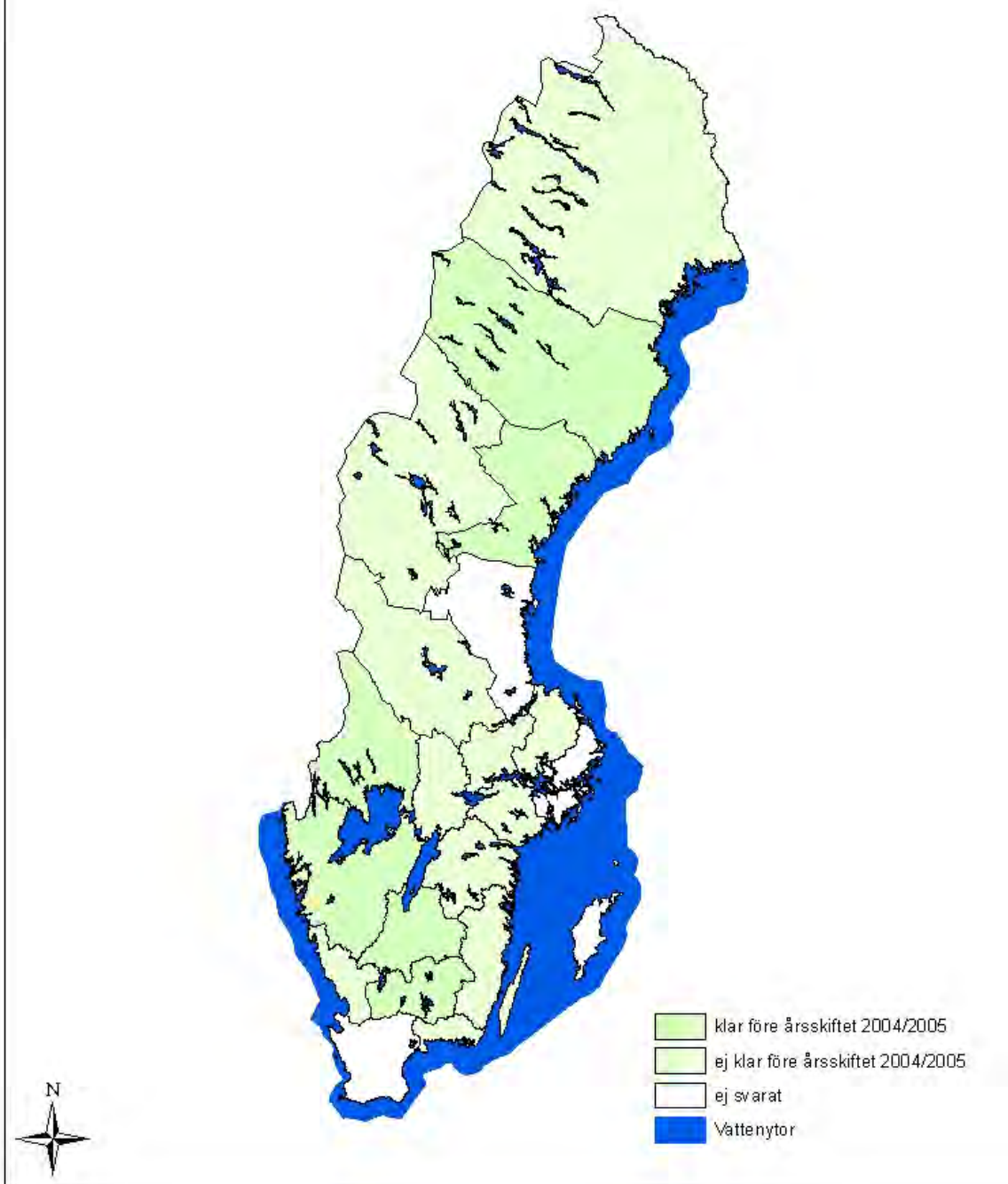
Aktuell utbildningsnivå i "Först på plats" utbildning hos räddningstjänsten

Aktuell utbildningsnivå i "Först på plats" utbildning hos räddningstjänsten

Aktuell utbildningsnivå i "Först på plats" utbildning hos ambulansen

Aktuell utbildningsnivå i "Först på plats" utbildning hos polisen

